Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Præsten Seder

Kjellerup Algreens

Jordbestelse.

1877.

Ved

Præsten Peder Kjellerup Algreens

Jordfæstelse

den 2den Juni 1877

i Aakirke.

Rønne.
Trykt i Kieffers Bogtrykkeri.
1877.

Den 27de Maj — efter omtr. 14 Dages heftig Lungebetændelse — døde den gamle Præst P. K. Algreen; nogle faa Maaneder før havde han fyldt sit 70de Aar. Som Sognepræst for Aaker Menighed havde han virket siden Sommeren 1867.

Jordfæstelsen fandt Sted den 2den Juni i Aakirke, der var festlig smykket i den Anledning. Kisten var, før Højtideligheden begyndte, sat op i Koret, — hvor, efter at Talerne vare endte, Præsten F. V. Christensen fra Rønne, forrettede Jordspaakastelsen, — for at den senere, som det var Algreens Ønske, kunde føres til Vrejlev Kirkegaard i Vendsyssel.

Den store og smukke Aakirke havde den Dag aabnet sine Døre for saa mange Mennesker, som den nogenlunde kunde rumme. Dagen var en Højtidsdag for Algreens Venner og vil altid leve i deres Erindring: baade for de gode og kjærlige Ord, der lødе, og for den vemodige og dog haabfulde Stemning, der gav sig Udtryk i Sangen.

Sørgehøjtideligheden aabnedes med Afsyngelsen af følgende Sang (Fengers Till. Nr. 1099) af Grundtvig:

At sige Verden ret Farvel
i Livets Gry og Livets Kvæld
er lige tungt at nemme,
det lærtes aldrig ret paa Jord,
var, Jesus, ej Du i Dit Ord
hos os, som Du var hjemme.

Hvor tidt hos Dig end Trøst jeg fandt,
naar Hjærtet skjalv, og Graaden randt,
og Verdens Bølger bruste,
ved Støvet hænger dog min Sjæl,
og Slangen bider i min Hæl,
skjønt Du dens Hoved knuste!

O Jesus, Herre, Broder sød!
Du kjender bedst den bitre Død,
Du har den overvundet;
vor Skabning grant og kjender Du,
veed godt, vi alle se med Gru
vort Timeglas udrundet!

O, kom Du, som en Gang jeg veed,
Du i Din Faders Herlighed
skal klart Dig aabenbare;
var det i Gry, var det i Kvæld,
jeg skyndte mig, med kort Farvel,
i Sky til Dig at fare!

Men kommer Døden førend Du,
kom da i Løn, og kom i Hu,
hvor mørkt der er i Graven!
omstraal mig, saa jeg glemmer den!
salv Øjet paa Din syge Ven,
saa jeg kan se Guds-Haven!

Kom i den sidste Nattevagt,
i en af mine kjæres Dragt,
og sæt Dig ved min Side!
og tal med mig, som Ven med Ven,
om, hvor vi snart skal ses igjen
og glemme al vor Kvide!

Kom, som Du vil! jeg veed det vist,
Du selv har sagt, at her og hist
Du kjendes vil paa Røsten:
den Røst, hvorved, trods Verdens Larm,
os Hjertet brænde kan i Barm
og smelte hen i Trøsten!

O, lad mig i min sidste Stund
det høre af Din egen Mund,
som Aand og Liv kan tale,
hvor rart der er i Himmerig,
og at Du Stol har sat til mig
i Dine lyse Sale!

Før Døden med sin Istap-Haand
gjør Skjel imellem Støv og Aand,
bortvifter Hjærtets Varme,
indslumre skal jeg da med Lyst,
som Barnet ved sin Moders Bryst,
i Dine Frelser-Arme!

Derefter talte Kapellan P. Riemann:

„Saligt det Menneske, hvis Kraft er i Dig, Herre Almægtigste! Vejen er i deres Hjærte; de vandre gjennem Taaredalen og gjøre den til Kildevæld, ja! Høstregnen klæder den med rig Velsignelse; de gaa fra Kraft til Kraft, til de stedes for Gud paa Zion.“

Det er Salmistens Ord i den 84de af Salmerne i den gamle Pagts Bog, hvor han synger om sin Længsel efter Gud Herrens Boliger og priser dem salige, som bo der. Og de samme Ord udtrykte Grundtanken i, hvad den gamle Pastor Algreen ved den sidste Konfirmation her i Aakirke lagde de unge paa Hjærte, idet han begyndte med at sige, at Gud alene vidste, om han tiere skulde være til Stede her i Kirken ved nogen Konfirmation. Det var, hvad han da som til Afsked indprentede de unge og os alle, at salige ere de, hvis Kraft er i Herren, thi Vejen er i deres Hjærte, det vil sige: Kraften til at vandre ad den Vej, som fører til Guds Bolig, er given dem af Gud selv. Og skjønt gamle Pastor Algreen ikke udtrykkelig anførte de nævnte Salmeord, saa vil dog alle, som da vare til Stede, mindes, at det var om den Vej, **som er os givet,** for at vi kan naa det lyse Maal, at det var derom, han talte, idet han knyttede sine Ord til den lille Salme, som var ham saa kjær:

„Vor Frelser, Du, som døde
paa Korsets Træ med Spot
for vores Skyld og Brøde
og gjorde alting godt!
o! lad os længer ej
i Synden søge Glæde,
men ved Din Haand betræde
den rette Livets Vej!

Det er den Vej, Du viste
fra Graven højt i Sky;
det er den Vej, Du priste
for os med Pagten ny;
Din Aand med Troens Ord
paa den os vil ledsage
fra Badet uden Mage
til Himmeriges Bord!"

Men det er det Vidnesbyrd, som jeg gjærne vil aflægge her ved Præsten Algreens Jordefærd, at han **troede, hvad han bekjendte**; og derfor, hvad han bad andre at lægge sig paa Hjærte, det lagde han ogsaa sig selv paa Hjærte; og saaledes har Ordet sin Anvendelse paa ham: „Saligt det Menneske, hvis Kraft er i Dig, Herre Almægtigste! **Vejen er i deres Hjærte**; de vandre gjennem Taaredalen og gjøre den til Kildevæld, ja! Høstregnen klæder den med rig Velsignelse; de gaa fra Kraft til Kraft, til de stedes for Gud paa Zion!"

Men som han troede, hvad han bekjendte, saa **bekjendte han ogsaa, hvad han troede**; han skjulte ikke sit Hjærtes faste Overbevisning om de Ting, som ikke ses, men bekjendte den aabent og frit; og det er ogsaa, hvad der hører med til „den rette Livets Vej", som vi læse hos Paulus: „Med Hjærtet troes der til Retfærdighed, men med Munden bekjendes der til Frelse", og som vi synge i en Salme:

„Ja! tro og bekjende
til Dagenes Ende,
det er **Saliggjørelsens Vej!**"

Pastor Algreen bekjendte, hvad han troede; det gjorde han allerede længe, førend han blev **Pastor** Algreen, mens han

endnu var den unge **Seminarielærer** Algreen, som paa Snedsted Seminarium samlede nogle af Eleverne til Husandagt hver Lørdag Aften eller Søndag Eftermiddag, og som ikke undbrog sig for at deltage i kristelige Forsamlinger, hvor troende Lægfolk førte Ordet. Der gik den Gang, for omtr. 40 Aar siden, en Strøm af kristeligt Livsrøre fra Fyen gjennem Jylland, og Peder Kjellerup Algreen sluttede sig dertil, saa at hans Navn er knyttet til Navnet paa Hovedmanden for Bevægelsen, Ole Peter Holm Larsen fra Skræppenborg.

De første Aartier af dette Aarhundrede var en aandelig Dødstid, en Dødstid i Kristenheden ogsaa i vort Fædreland, hvor Vantroen førte det store Ord paa mange Steder. Og hvor ikke aabenbar Vantro fandtes, der var det trindt omkring en Nikodemustid, en Tid, hvor Præster og Lægfolk almindelig betragtede Kristendommen som en Læresag, som man kunde syssle med og tage frem i ledige Timer, helst om Søndagen, ikke som en Livssag, der maa kjendes i hele Livet, hvor den findes. Hvor denne Betragtning er til Huse, der bliver Søgnedagsliv og Søndagslæsning skilt ad, der skilles Tro og Bekjendelse, som de vare adskilte hos Nikodemus, der nok havde Tro paa Herren som en Lærer, kommen fra Gud, men ikke aabent bekjendte det, idet han kun kom til Herren om Natten. Ja! det var saare hyppigt kun **Nattebesøg**, der bleve gjorte hos Herren i Begyndelsen af dette Aarhundrede af dem, som dog troede paa ham som en Lærer, kommen fra Gud; Nikodemus havde mange Brødre i Kristenfolket den Gang. Men i enfoldig troende Kristnes Hjærter sukkedes der over dette; de længtes efter at fornemme Livets Røst, saa det kunde kjendes, at den signede **Dag** var oprunden. Og derfor søgte de, som delte kristen Tro og Bekjendelse, sammen.

Det var en Nikodemustid ogsaa i den Betydning, at der vel kunde være mange, som lig Nikodemus vilde lægge Forsvarsord ind imod de nye Farisæers og Skriftkloges Angreb paa Herren, og som ogsaa gierne vilde være med at salve Herrens døde Legeme med kostbar Salve, tale skjønne Ord og venlige Mindetaler om Herrens Menighed, Kristenfolket paa Jorden; men de kjendte ikke Herrens Menighed som levende; Livsordet af den opstandne Herres Mund, som opholder hele Legemet, det kjendte de ikke; og derfor vandrede de som imellem Grave. Men **Herren er opstanden**, og hans Livets Ord forstummer aldrig, thi hans Helligaand opliver det; og det kjendtes atter levende iblandt os, og Lovsangen frembrød som Morgensang, der lød ud over vort Fædreland med Grundtvigs Kæmperøst:

„Herren, han har besøgt sit Folk,
Natten, hun blev til Morgen,
Menneskens Søn, Gud Faders Folk,
slukket nu har al Sorgen."

Og de troende i Landet, som havde længtes efter Morgengry, lyttede med Glæde og Tak; til dem, der lyttede med Glæde og Tak, hørte ogsaa den unge Seminarielærer Algreen.

Ja! han var med i Kristenmenighedens Dag, som oprandt; og som Dagens Gjerning er Lysets Gjerning, saa kjendtes hans Deltagelse i Morgenvækkelsen paa, at han bekjendte, hvad han troede, i kristne Brødres Forsamling; Livets Vej var i hans Hjærte.

Og da stadfæstedes hos ham ogsaa de næste Ord af Salmen: „de vandre gjennem Taaredalen og gjøre den til Kildevæld; ja! Høstregnen klæder den med rig Velsignelse"; thi han kom til at vandre gjennem Taaredal, han kom til at lide for sin aabne Bekjendelse og Tilslutning til de troendes Forsamlinger; han blev afskediget som Seminarielærer. Hvad vi nu vanskelig kan tænke os muligt, at en Lærer skulde blive afskediget paa Grund af Deltagelse i gudelige Forsamlinger, det skete den Gang; og det voldte Algreen Smerte. Til Tabet af Stilling kom saa ogsaa Forhaanelse og Spot, som har fulgt gamle Algreen lige til det sidste; thi ogsaa herovre har der været dem, som forhaanede og spottede ham **for hans Bekjendelses Skyld**. Men Herren har sagt til sine Disciple: „Salige ere I, naar man forhaaner og forfølger Eder og siger alt ondt imod Eder for min Skyld"; og derfor er det en Ære for Algreen, at han blev udskjældt af dem, som hadede kristeligt Liv, en Ære for det Seminarium, hvor han virkede, at en ævis advarede imod at tage Huslærere eller Hjælpelærere derfra; det er en ærefuld Oprejsning for Algreen, at han gjennem hele sin lange Virksomhed er bleven haanet af dem, i hvis Øre en fri og aaben Bekjendelse af Troen paa Gud Fader, Søn og Helligaand ikke lyder godt. Men vi veed nok, at Haan og Spot alligevel svider, at Forfølgelse alligevel volder Smerte; og derfor kan det siges om ham, som om alle dem, der vandre i Lyset af den signede Dag i Jesu Navn, at de vandre gjennem Taaredal.

Men ved deres Vandring i Herrens Kraft gjøre de Taaredalen til Kildevæld. Hvor et Menneske vandrer i Herrens Dag, der bringer han Dag, bringer han Lys med sig, hvor han kommer; hvor et Menneske vandrer i Tro paa Herrens Ord, der flyde levende Vandstrømme af hans Liv. Det er som med Kildevæld; Regnens velsignende, frugtbare Strømme falde fra Himlen, men hvor der kun er løs Sandjord, der løber Regnstrømmen igjennem og danner intet Væld; først hvor den i det dybe støder paa et Lag af Muld og Ler, først der samler den sig til et Væld, rigt paa Velsignelse, rigt til Vederkvægelse og Frugtbargjørelse for mange. Saaledes er Herrens Naadesord kommen over Menneskelivet; men hvor der er Løshed og Ligegyldighed i Verdenssind, der bliver det uden Velsignelse; kun

hvor det i Hjærtet møder Troens Muld- og Lerjord, kun der bliver det levende Vand til Kildevæld, der vander Taaredalen, hvorigjennem der vandres. Saaledes kom fra Algreens Liv i Troen Kildevæld med levende Vand, der bragte Velsignelse fra Herren til mange omkring ham. Kildevældene i Algreens Taaredal blev til Velsignelse blandt andre for Kristen Kold, en Mand, der har havt stor Betydning for aandelig Oplysnings Fræmme i vort Fædreland; og mange er der, som ved Efterretningen om Peder Kjellerup Algreens Død have ihukommet med Tak til Gud, hvor megen Velsignelse de igjennem ham have faat.

Taaredalen blev til Kildevæld, og ved Vældene glædte sig mange unge Mænd, som levede under Algreens Paavirkning, da han siden gav sig til at gaa Præsteskolen igjennem; ved de levende Vandstrømme glædte sig mange, der hørte ham forkynde Livets Ord fra Gud. Allerede som Student prædikede han ofte; han var jo en gammel Student, 48 Aar og derover, saa han kunde prædike med Kraft og med Erfaringens Klarhed. Men flest er dog nok alligevel de, som have hørt det levende Ord af hans Mund som Præst, første Gang som personel Kapellan, præsteviet Medhjælper hos den gamle Provst Engelbreth, en af dem, der havde svunget Aandens Sværd i Troeskampen, havde forsvaret Herrens Tjener og Vidne, Morten Luther, imod de nye Skriftkloge, der vilde mestre hans Ord. Siden kom Algreen til Nykjøbing paa Mors, og Vidnesbyrd om, at han der mindes med kjærlig Tak, findes paa denne Kiste; og derfra kom han til Vrejlev i Vendsyssel, hvor han vel havde sit største Høstarbejde i Herrens Tjeneste.

Det var jo først sent, langt ind i hans Alders Høst, at han blev Præst; men som Salmeordene lyde: „Høstregnen klæder den med rig Velsignelse", saaledes klædte hans Høstregn Taaredalen, hvorigjennem han vandrede, med rig Velsignelse til den Herres Ære, i hvem hans Kraft var.

Og saaledes kjendtes i gamle Pastor Algreens Liv Sandheden af Salmistens Ord: „Saligt det Menneske, hvis Kraft er i Dig, Herre Almægtigste! De vandre gjennem Taaredalen og gjøre den til Kildevæld; ja! Høstregnen klæder den med rig Velsignelse; de gaa fra Kraft til Kraft, til de stedes for Gud paa Zion." Ogsaa, da han kom herover til sin sidste Virkekreds, virkede han endnu i Kraft, indtil den Tid nærmede sig, da han skulde stædes for Gud paa Zion, naa Vandringens Maal og gaa ind til de evige Boliger i Fred. Og han fik en velsignet Udgang af Taaredalen; thi Aftenen før sin Død, Lørdag Aften, vedkjendte han sig Troen, som han havde bekjendt, og vendte sig med Troens Barnebøn til Gud Fader, paa hvis Ord han havde haabet, og i hvis Lys han havde vandret; og saa laa han stille hen til Søndag Morgen, og da Tiden kom,

da der skulde gaaes til Kirke, netop i det Øjeblik, hvor han selv saa mangen Gang tidligere var gaaet fra Præstegaarden til Kirkehuset, netop da drog han sit sidste Suk; og vi tør vel haabe, at han da har fornummet med Fred, hvad han med os andre sidste Juleaften sang af Hjærtens Grund:

„Paa Stjærnetæpper lyseblaa
skal glade vi til Kirke gaa.
Halleluja! Halleluja!"

Saa lad os her ved hans Jordefærd paa Herrens Ord bestyrkes i Haabet om en salig Udgang af Taaredalen ogsaa for os! lad os hjærtelig fortrøste os til Gud i vor Herres Jesu Kristi Navn, saa det kan kjendes, at ogsaa i vort Hjærte er Vejen, den velsignede Herrens Menigheds Vej, som fører gjennem Taaredalen, der dog ved Gud Herrens Kraft bliver til Kildevæld og fører ind til de elskelige Boliger, hvor der er evig godt at være! Ja, det give os Gud ved sin Helligaand i vor Herres Jesu Kristi Navn! Amen!

Hertil sluttede sig P. K. Algreens Yndlingssalme: „Vor Frelser! Du, som døde osv.", som alt tidligere er meddelt.

Præsten H. Jensen fra Pedersker:

Det er jo saa naturligt, at ogsaa jeg kan have Lyst til at sige et Ord om min gamle Ven, thi vi var jo ikke alene Nabopræster, men vi stod i alle Maader hinanden saa nær, saa i alle de store Spørgsmaal, der er oppe i Tiden, der vare vi grundenige. Men man vil maaske sige: „Netop derfor kan Du ikke aflægge et paalideligt Vidnesbyrd om ham"; men dertil vil jeg saa svare: „Den har aldrig levet, som klog paa det er blevet, han først ej havde kjær", — og det gjælder særligt om gamle Algreen: man blev ikke klog paa ham, man lærte ham ikke at kjende, før man fik ham kjær; jeg fik ham saare kjær, derfor kjendte jeg det, som var det dybeste og bedste i ham, og derfor kan jeg tale frit om ham og tale sandt om ham. Jeg siger, at de, som ikke fik ham kjær, de forstod ham ikke, og det bebrejder jeg dem ikke, thi gamle Algreen var et syndigt Menneske; ja! er der nogen, der vil sige: Han var en Synder, saa siger jeg: Ja! det var han, og saa føjer jeg til: Den, som er retfærdig, kaste den første Sten! Og saa var der en anden Grund, hvorfor det for mange ikke var let at faa gamle Algreen kjær, og det var, fordi han var en udpræget Personlighed, han var ikke som en udslidt Mønt, hvorpaa man neppe kan kjende Præget; nej! han bar sit bestemte Mærke, og det skjulte han ikke for nogen; man behøvede ikke at være længe sammen med ham for at faa at vide, hvad han førte i sit Skjold, han dulgte ikke sit Aasyn og Navn, og naar det nu spørges rundt om i

Danmark, at P. K. Algreen er død, saa ved baade hans mange Venner og hans Modstandere, hvad det var for en Sag, at dette Navn var knyttet til, paa det kirkelige, det folkelige og det borgerlige Livs Omraader; og det er jo, som det skal være, at Mandens Navn og hans Gjerning falde sammen, saa naar man hører Navnet, saa ved man straks, hvilken Sag det Navn var knyttet til. Men saa er det ogsaa naturligt, at det er kun os, hvis Navne og Gjerning ere knyttede til den samme Sag, som rigtig kunde elske og forstaa ham, men blandt os havde han ogsaa saa mange personlige Venner, som maaske kun faa Mænd i Danmark, og for os var han ogsaa en Ven saa trofast som kun faa. Han har selv tidt sagt, at han hele sit Liv igjennem underligt var bleven baaren af sine Venner, og jeg kan tilføje, at vi ogsaa underligt blev baarne af ham, ikke alene fordi der var saadant noget fast og støt ved ham, men ogsaa fordi vi følte, at vi kunde stole ubetinget paa hans Venskab, naar han en Gang havde faaet os kjær; han gav sine Venner hele sit Hjærte, og han havde et stort og kjærligt Hjærte. Gamle Algreen var paa een Maade en fattig Mand, men hvad Hjærtet angik, var han en overordentlig rig Mand; og vi som hans Venner maatte tidt føle, at han gav os meget mere, end vi kunde give ham, for han havde et meget kjærligere Hjærte end vi. Men det, at det stærke og faste saaledes var forenet med det hjærtelige og bløde, det viste, at han var en ægte nordisk Natur, thi „Hjærter og Løver i sit Skjold Danmark har ført fra Hedenold", og hos ham kjendtes baade Hjærterne og Løverne: han stod som en Løve for alt, hvad han havde kjært, uden at vige et Haarsbred fra det, som **for ham** var Sandhed og Ret, og som saadan en Stridsmand for den danske Sag og den kristne Sag er hans Navn skreven i Danmarks Historie og skal rimeligvis mindes, naar vore Navne ere glemte; og saa var han dog saa blød, saa han kunde græde med de grædende og have saadan inderlig Medfølelse med de lidende. Men hans naturlige Kraft og Kjærlighed var gjennemtrængt af Vorherres Aand, Menighedens Aand, thi han havde en barnlig Tro paa sin Herre og Frelser, han stolede paa hans Gjerninger og ikke paa sine egne, skjønt hans Præstegjerning, især i hans Manddoms Dage, bar mere Frugt end de fleste; men han vidste det, at han var en Synder og havde ingen anden Ære for Gud end den, Jesus Kristus havde skjænket ham, og som ingen kan tage fra ham.

Saa vil jeg kun til Slutning sige min gamle Ven Tak for al den Kjærlighed, han har vist mig og mine; det er jo forsaavidt noget, der ikke kommer denne store Forsamling ved, hvormeget jeg har gamle Algreen at takke for paa mange Maader, men dels har man altid Trang til at ubtale, hvad man har paa Hjærtet, dels tænker jeg, at naar een af Algreens

Venner herovre siger ham sin personlige Tak, saa vil hans andre personlige Venner, hvoraf han dog havde en Del ogsaa her, tydeligere komme til at føle, hvad de skyldte ham og takke ham i Hjærtet. Men først og sidst sige vi Gud og Faderen Tak for alle Ting i Vorherres Jesu Navn, Tak for vor gamle Vens Liv; thi var det end saa, at ogsaa hans Liv bar kjendelige Spor af, at hvad der er født af Kjød er Kjød, saa bar hans Liv dog lige til det sidste ogsaa saa tydeligt Aandens Mærke, det var selv paa hans gamle skrøbelige Dage saa aabenbart, at han var født og baaren til at være en Høvding i Folket og i Menigheden, saa der for os ikke er mindste Tvivl om, at hvad Vorherre har tænkt sig med ham, det skal han ogsaa ved sin Aand gjøre ham til. Og særlig sige vi Gud og Faderen Tak for vor gamle Vens Død, som øjensynligt for hans Venner kom tilpas, selv hvad Klokkeslaget angik; thi lad ogsaa mange mene, at det var tilfældigt, at han gik bort en Søndagmorgen, just da det ringede til Skrifte, og Præsten i sin Præstekjædning traadte ind til ham, for os var det slet ingen Tilfældighed, men et tydeligt Varsel om, at nu ringede for ham Himmeriges Klokker, og lad det saa ogsaa være, at han først gaar til Skrifte, og at han har meget at skrifte, saa gik han til Skrifte hos den Præst, der, i dybeste Forstand paa Embedsvegne, har Magt at tilsige Syndernes Forladelse, og aldrig Hjærte til at nægte nogen det, der kommer med saa ærligt et Hjærte som gamle Algreen; og saa efter Skriftemaalet ringer det sammen, og saa kommer den store Nadvere, og blandt Gjæsterne der vil P. K. Algreen ikke fattes. Saa glæde Gud hans Sjæl i Himmerig!

Derefter udførte Taleren et Hverv, som var ham overdraget af „Dansk Samfund" i Nykjøbing paa Mors, at føje en Krans, en smuk Palmekrans, til de mange, som alt dækkede Kisten.

Salmen Nr. 1039 i Fengers Tillæg (af Grundtvig):

Sørger ej for dem, der sove
med Guds Fred i Gravens Skjød!
de paany skal Herren love,
takke højt for Hvile sød,
ja for Sejer over Døden,
Ungdomsliv i Morgenrøden,
Høsttidsfærd ad Kongevej
til den Sal, som synker ej!

Selv Han os har aabenbaret
til de ømme Hjærters Trøst,
at naar Han i Sky forklaret
skrider frem med Tordenrøst,
først Han, som Basunen gjalder,
Gravens Folk til Lyset kalder,
vinker saa fra Mark og By
alle sine op i Sky!

Kristne! hvilken Morgenrøde,
mange mørke Timer værd,
naar vi, levende og døde,
mødes med Vorherre kjær,
skal i Himlens Glans og Ære
evig hos vor Frelser være,
love Gud med Englerøst!
husker, det er Herrens Trøst.

En Sang af Auguſt Chriſtenſen:

(Melodi: Sin Vogn gjør han af Skyer blaa.)

„Jeg er en **Synder**, o, hvor ſtor,
dog er min Trøſt Guds Naade",
var Kjærnen i den gamles Ord,
hans Livs den bedſte Gaade. —
Vel hver af os, der i vor Død
ſom i vort Liv, i Lyſt og Nød,
fik Fred paa ſamme Maade!

„Gud Herren og Hans **Raades Ord**,
jeg Eder mon befale" —
det var hans Afſkedshilſen ſtor
ved hver en Søndagstale.
Det var hans Omkvæd først og ſidſt:
I **Ordet** er Han, Herren Kriſt,
i Menighedens Sale!

Han havde ogſaa mangt et Ord
af anden Art at føre:
naar Talen var om høje **Nord**,
det lifligt var at høre,
hvor denne gamle Præſtemand
paa Frihed havde god Forſtand,
for **Danſkhed** aabent Øre.

Han **elſkede** ſit **Fædreland**
og Danmarks **Folk** det lille,
det var hans Sorg, at **Slesvigs** Land,
man monne fra os ſkille,
han havde **Haab** om herlig Tid
for fri, for danſk, for nordiſt Id.
O, gik det, ſom han vilde!

Fred med Dit Støv, graahærdet Ven!
Dit **Minde** vi bevare;
vi frydes, at Du gik **derhen**,
hvor der er ingen Fare
for Synd og Død og Satans Magt,
ſom Støvets Børn er underlagt!
Hil Dig i frelſtes Skare!

Nu vi: — lad os kun ſøge **Ro**,
I gamle, ſom vi unge —
i ſamme **Jeſu Kriſti Tro**,
ſom gamle **Algreens Tunge**
frembar ſaa varmt et **Vidne** om;
da ſkal — med hver en Kriſten from —
en Lovſang ny vi ſjunge!

Præſten F. V. Chriſtenſen fra Rønne:

1 Joh. 2, 24: „I da, hvad I have hørt fra Begyndelſen, det blive i Eder! Naar det bliver i Eder, ſom I have hørt fra Begyndelſen, ſkal I og blive i Sønnen og i Faderen."

Saaledes vidnede, formanede, forjættede Aanden ved gamle Johannes. Og forſtaaes **Vidnesbyrdet ſaaledes:** — thi der er vitterligt en ganſke anden Forſtaaelſe — — — **at Begyndelſen** er Daaben, er Helligaandens Gjenfødelſes og Fornyelſes Bad, er ikke den Stund, da vi ſent eller tidlig valgte Ham, elſkede Ham først, men da Han kaldte os, vi, ſom er udvalgte i Kriſtus, før Verdens Grundvold blev lagt, da vi blev indpodede i Ham, indlemmede i Hans Menighed for at indleves deri; — og at **Ordet**, der blev ſagt og blev hørt, er Pagten, paa hvilken vi blev døbte til Guds Børn, til at evigt Liv maatte begynde, fortſættes og fuldkommes i os — — og **Formaningen ſaaledes:** — — **at ſaafremt** nu dette Omvendelſens og Troens Ord, med Omvendelſens og Troens Aand levendegjørende iboende ſig, bliver bevaret i Hjærtets Tro og Mundens Bekjendelſe, finder dette Ord, ſom blev hørt af Begyndelſen, et Bliveſted hos os, **da** ſker det, ſom Forjættelſen lyder, at vi faa Samfund af Guds Helligaand med Guds Menighed i Sønnen og i Faderen, **da** blive vi rod-

fæstede i Sønnen, Faderens udtrykte Billede, Hans aabenbarede Væsen, og i Faderens det evige Kjærlighedsliv, al Livets Rod og Kilde, Krone og Fuldendelse, Fuldkommenhedens Ring, som omslynger Tilværelsen — —

saa kan vi sige, at med dette som Forkyndelsens Hovedsum kom Algreen hertil og blev budt Velkommen, dette frembar han i Menighedens Forsamling her — som der, hvorfra han kom — med hvad Aandens Lys og Kraft, der blev givet ham paa de sidste 10 Aar til at anbefale Ordet for Hjærtets Tro, dette lagde han Ungdommen paa Sinde, dette lovsang han med Menigheden i en ny Salmetone.

Han kunde vidne om Ordet saa sandt og kjønt og kjærligt; thi han levede deri; af Ordets Bekjendelse hentede han daglig Livs-Haab og -Mod, det trøstede ham for Synd og Sorg og paa Dødslejet; alle hans Tanker var rodfæstede deri, alt hans Syn farvet deraf; hans Vilje var baaren deraf, og hans aandelige Erfaring af Fred i Storm og Strid, af Hjælp i Nød var knyttet dertil.

Tidlig blev Sandhedsordet med Sagtmodighed optaget i ham — mens vi andre omtumledes af mangehaande Lærdoms Vejr —, deraf denne Enhed, denne Enfold i ham; eet vidste han til Salighed: Jesus Kristus hengiven for os, og i hans Ord ved Bad og Bord hengiven til os med Syndsforladelse og evigt Liv. Han var ikke til at misforstaa; altid det samme: Ordet af Begyndelsen blive i Eder, at Han selv, Ordet af Evighed, maa blive i Eder, Herlighedens Haab og Kjærlighedens Grund!

Underligt er det, hvordan, med Synet for Daabens Naade og med Øret for Ordet af Begyndelsen, gammelt og nyt klinger sammen, Salmetonen i den gamle Pagt med Evangeliets Røst i den ny — som naar der varsles og vidnes om vor Herlighed i den 46de Salme, en „Sang i Jomfrutone", saa den egner sig ret til at synges af den hellige Brud, Herrens Menighed.

Thi efterat det saa frejdigt har lydt:

> „Gud er vor Tilflugt og Styrke, en Hjælp i Trængsler, mægtig funden. Derfor vil vi ikke frygte, om end Jorden forandres, og Bjærgene bevæges midt i Havene; om end deres Vande bruse og oprøres, og Bjærgene skjælve ved deres Stolthed. Sela!" —

synger det:

> „Floden og dens Bække fryde Guds Stad, den Højestes Boligs Helligdom. Gud er i dens Midte, den skal ikke rokkes. Gud skal hjælpe den, naar Morgenen frembryder."

Som i det regnløse Belte derovre i Østerland al Folkets Glæde hænger af Floden, hvis frugtbargjørende Vande i utal-

lige Bække og Strømme ledes ud over alt Landet, saa er jo Vorherres Daab, Vandbadet i Ordet, den Livsens Flod, som udgyder sin Glæde over Menigheden; saa langt den naaer med sit naaderige Sandheds-Ord, gjør den Hjærtet sjæleglad og Livet frodigt.

Maatte nu Algreens Liv paa de sidste Aar have været til Velsignelse for Menigheden her!

Er det saa, som mange tyde Tegnene, at svære Tider oprinde, at Trængselen og Fristelsen, som gaar forud, naar Evighedens Morgen gryr, rykke nær, da Jordens Skikkelse forandres og under de store Omvæltninger paa det brusende, oprørte Verdenshav alt det fremragende, alt det, der, som Bjærgene, bar midt i Tiden dog som et Uforkrænkelighedens, Uforanderlighedens Præg, rokkes og ryster og bæver — gjælder det nu at have en sikker Tilflugt, at have en Kraft og Hjælp at støtte sig til, som Erfaringen har godkjendt.

Maatte da Erfaringen af Daabens Naade have fæstnet sig, at med Herren i Hans Ord til os ved Bad og Bord, levende og lydende i Menighedens Tro og Bekjendelse, er Gud i vor Midte, er Englestigen oprejst over Menigheden med Gud Faders almægtige Varetægt over os paa Vandringen hjem af Helligaandens Drift! Maatte Navnet Aakirke faa som en ny Udlægning og minde ikke blot om Aaen histnde paa Sognekjellet, men minde om, at Kirkelivet her henter sin Glæde, sin Inderlighed, sin Frugtbarhed fra Livsens Aa, vor hellige Daab, Aaskjellet mellem Livet i og udenfor Herren.

Og er det skeet i Algreens Tid og ikke mindst ved Algreens utrættelige Omsorg, at Sognet har faaet sin gamle Sognekirke ombannet til en ny med denne skjønne Hvælving over Alter og Døbefont, maatte dette da sandt og glædeligt vidne om, at et nyt Menighedsliv paa en fast Grund er bleven opbygget her til Guds Ære, bygget paa Herrens Ord, som staar, om end Stjærnerne falde, — og maatte den hensovnes Navn, han, der lyste mest som Tjener ved Badet og Bordet, være knyttet, af mange med Taksigelse, til denne Fornyelse af Menighedslivet her! Amen i Vorherres Jesu Navn!

Salmen Nr. 1123 i Fengers Tillæg (af Grundtvig):

Som Dug paa slagne Enge,
saa falder **Livets Ord**
paa Kristnes Sottesenge;
i Sky da Haabet gror,
og Trøsten over Døden
deraf er Førstegrøden,
forsvunden er derved
al Dødens Bitterhed!

Som Sol gaar ned bag Lunden
i Havet lyseblaat
i Sommer-Aftenstunden,
mens Fugle kvidre smaat;
saa gaar den Sjæl til Hvile,
i Færd med sødt at smile,
som føler: i sit Ord
hos os Vorherre bor!

Som let vort Legem gyſer
i Sommer-Morgengry,
mens Morgenſtjernen lyſer
og lover Dag paany,
mens Sommerdagen gryer
i hvide Morgenſkyer;
ſaa er med **Livets Lys**
vort ſidſte Kuldegys!

Nu udførtes Jordspaakaſtelſen (af Pr. Chriſtenſen), hvorefter man ſang Nr. 634 i Feng. Till. (af Grundtvig):

Kriſt ſtod op af Døde
i Paaſkemorgenrøde!
thi ſynger lydt og ſjæleglad
Hans Menighed i allen Stad:
Ære være Gud i det Høje!

Kriſt ſtod op af Døde!
affonet er vor Brøde!
thi ſynger lydt og ſjæleglad
Hans Menighed i allen Stad:
Ære være Gud i det Høje!

Kriſt ſtod op af Døde!
i Himlen vi ham møde!
thi ſynger lydt og ſjæleglad
Hans Menighed i allen Stad:
Ære være Gud i det Høje!

Under det ſidſte Vers blev Kiſten baaren ud i Vaabenhuſet, hvor den ſkulde ſtaa, indtil den kunde føres til Beſtemmelſesſtedet.